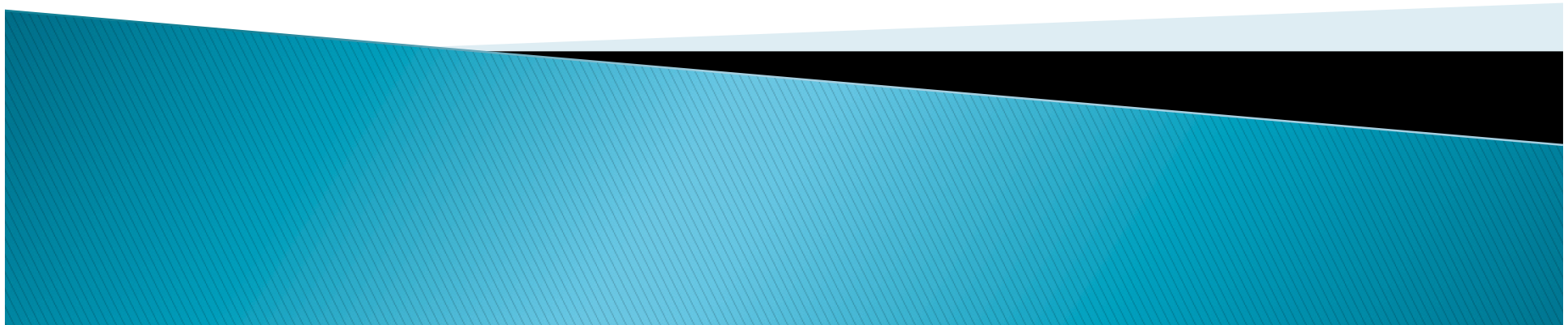

Pluis of niet pluis

(omgaan met onzekerheid deel 1)

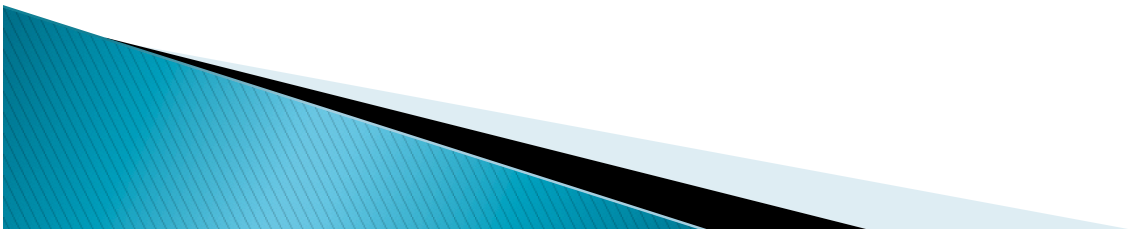
Gert Roos

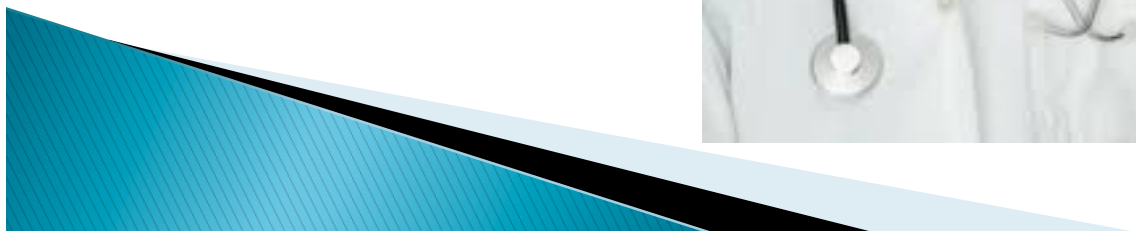
(Met dank aan Jan Paul Verdenius voor ondersteuning en enkele slides)

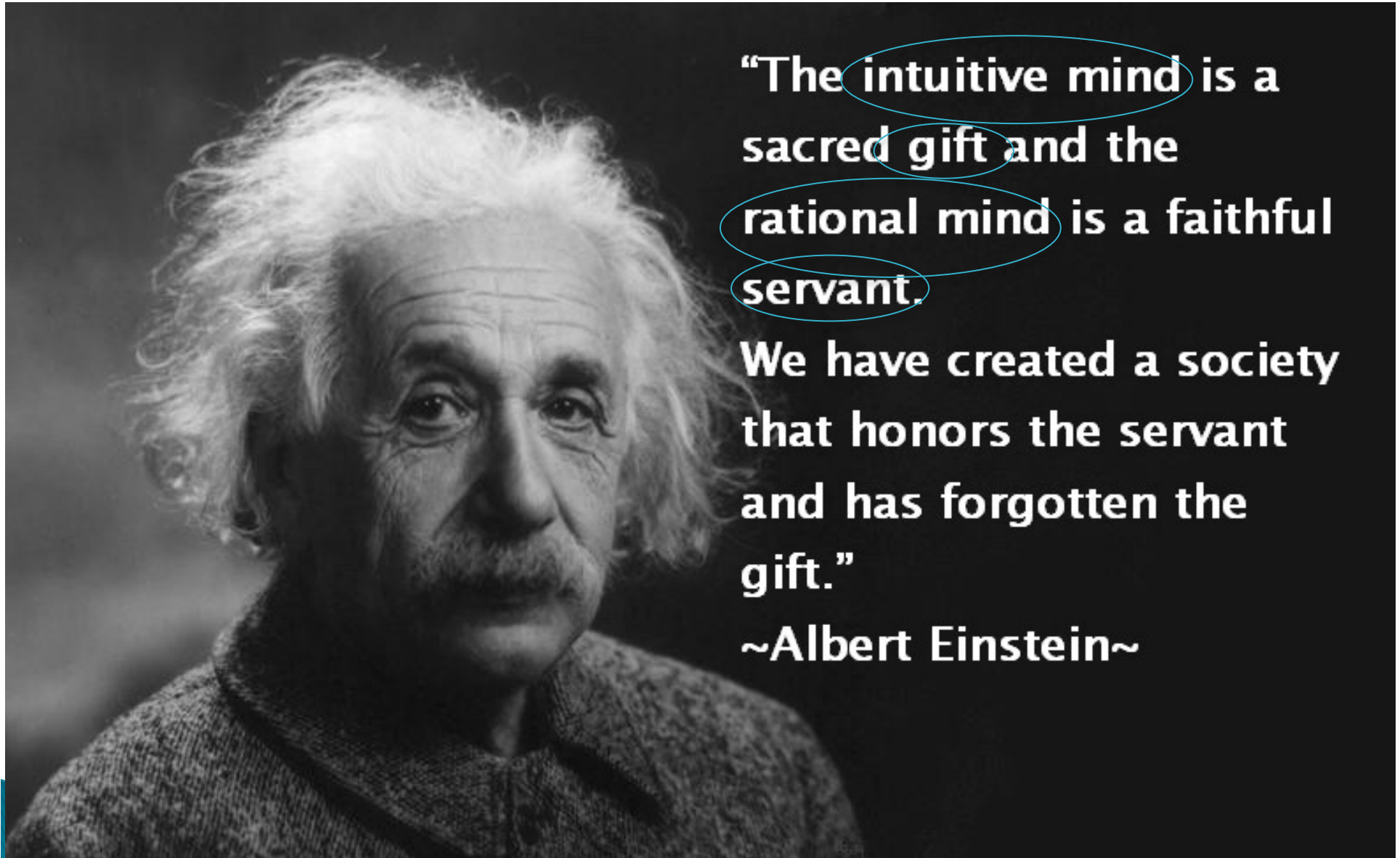

Het pluis of niet pluis.....

Gevoel

“The intuitive mind is a sacred gift and the rational mind is a faithful servant.”

We have created a society that honors the servant and has forgotten the gift.”

~Albert Einstein~

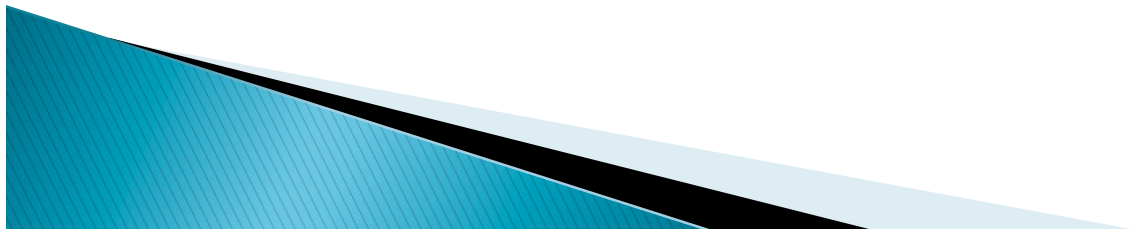
Programma 'omgaan met onzekerheid' deel 1

Doel:

- ▶ pluis/niet pluis is onderdeel van het diagnostisch instrumentarium.
- ▶ Hoe leer je het waarderen en hanteren?

Programma:

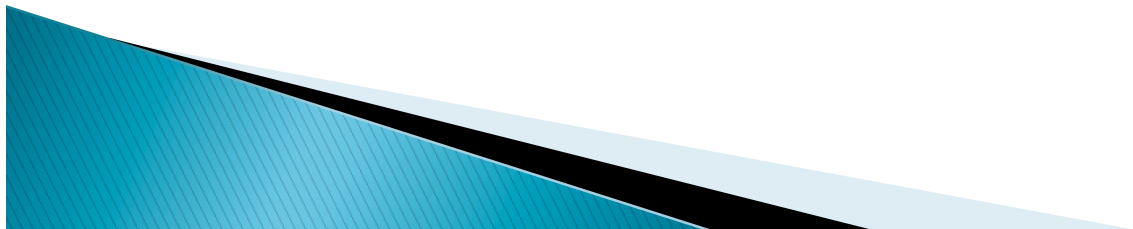
- ▶ feiten en getallen
- ▶ Wat is het en wanneer kom je het tegen?
- ▶ Hoe ontstaat dit gevoel? (theorie blokje 1 diagn. proces)
- ▶ Eigen ervaringen analyseren.
- ▶ Wat levert dit op ?
- ▶ Theorie blokje 2 diagn. proces.
- ▶ Wetenschappelijk onderzoek, de toekomst.

Wat is jouw ervaring/ kennis over het ‘pluis/niet pluis gevoel’?

- wat komt er bij je op, wat denk je, voel je hierbij ?
- Wat herken je? Wat weten je ervan?
- Hoe is het tot nu toe in je opleiding of werk naar voren gekomen?
- Welke vragen leven er?

Niet pluisgevoel

hier klopt iets niet

onbestemd gevoel, wantrouwt de situatie

overweegt hypothese met mogelijk ongunstige afloop

ingrijpen is nodig

onrust

Zelf

Waaraan merk je bij jezelf dat er iets niet-pluis is?
onrust

buik

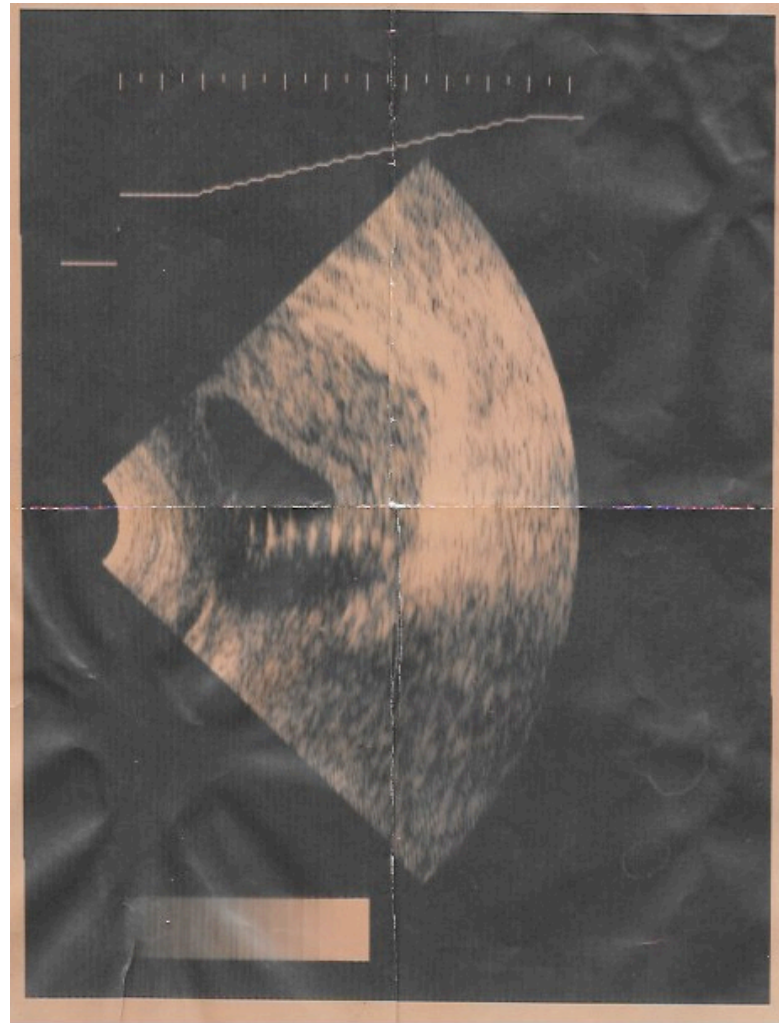
overig

Hoe zorg je ervoor, dat je pluis/niet-pluisgevoel
optimaal is en blijft?

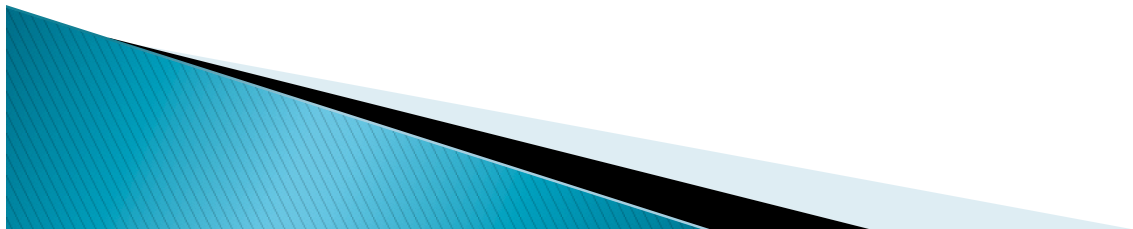

Eigen ervaring als aios HAG.

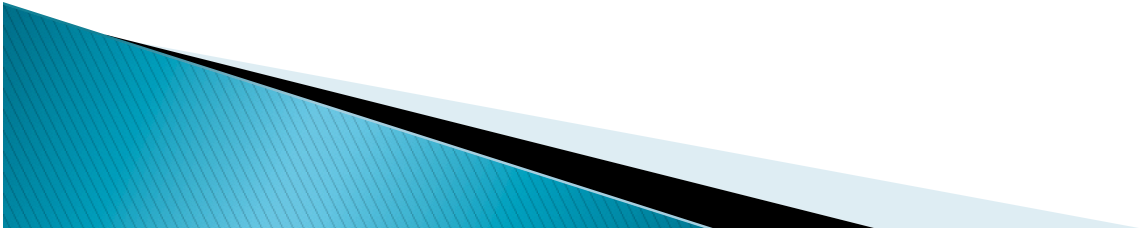
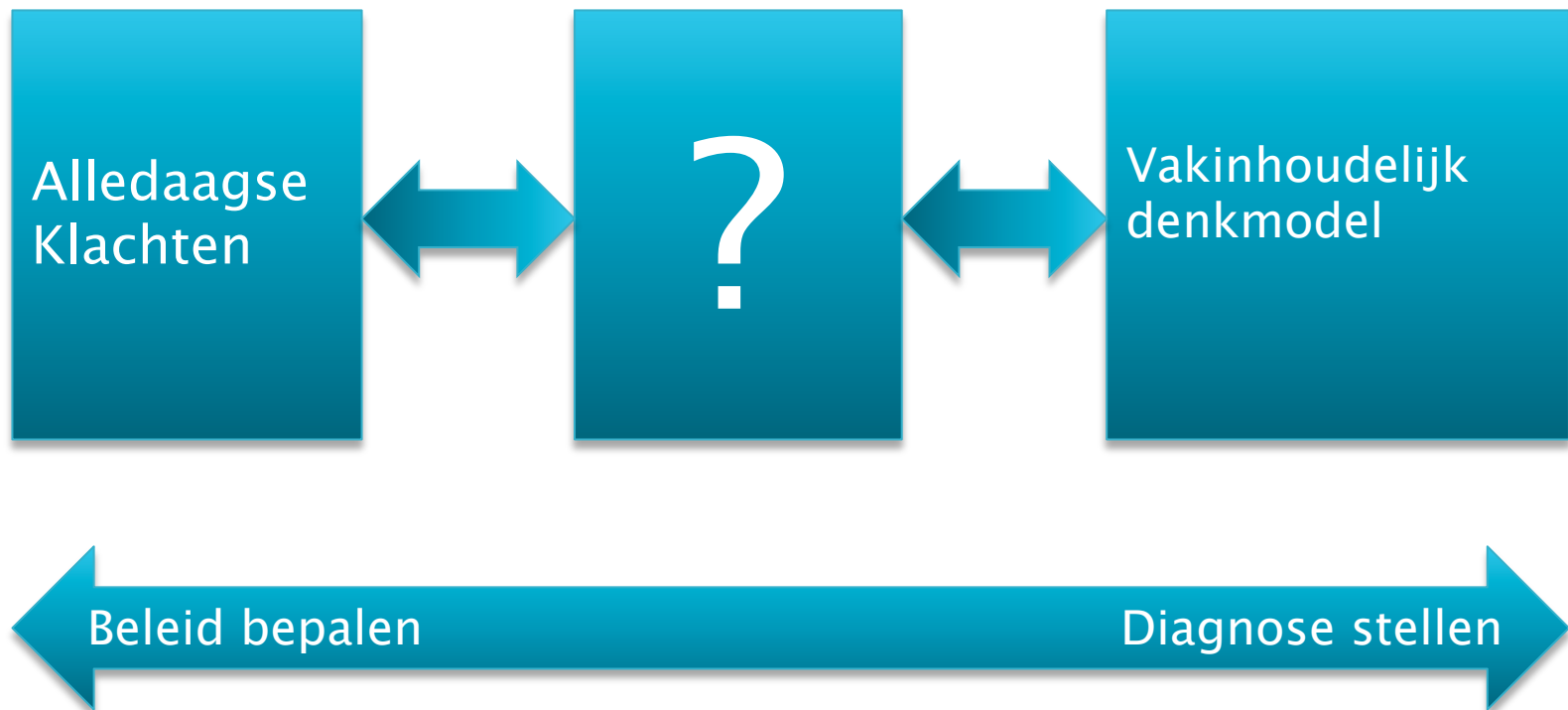

Een paar feiten:

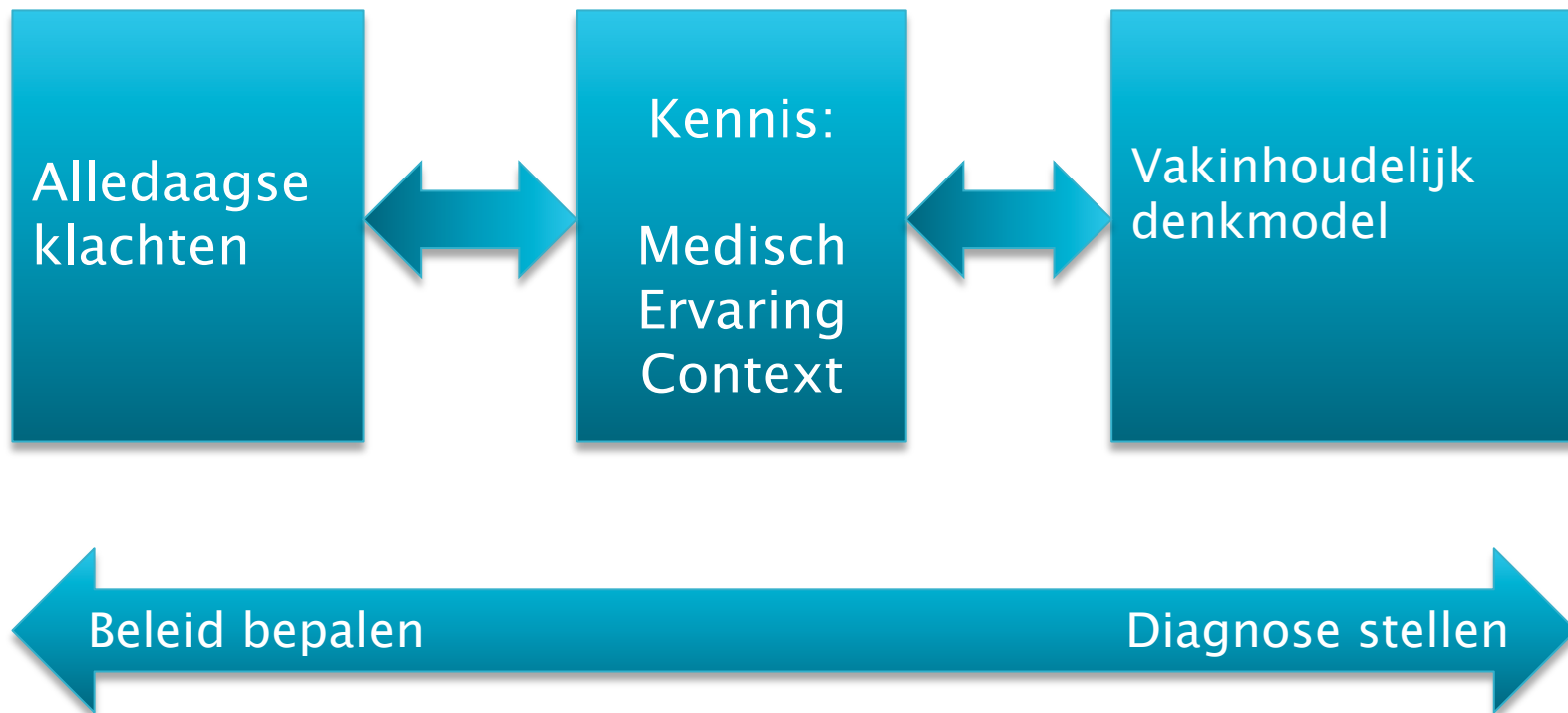
- ▶ Internationaal erkend fenomeen (skilled intuition, gut feeling)
- ▶ komt voor in 1 op elke 17 consulten.
- ▶ Ontstaat soms binnen een seconde, soms pas uren na het consult.
- ▶ Sterke interdokter variatie, zowel wat betreft voorkomen als wat betreft de waardering voor het fenomeen.
- ▶ Bij AIOS 2x zo vaak als bij ervaren huisartsen.
- ▶ Er is geen man/vrouw verschil.
- ▶ Bij minder bekende context (zoals op de HAP) vaker, ook bij ervaren huisartsen.
- ▶ Niet pluis gevoel heeft significante voorspellende waarde op ernstige aandoening. (kanker, ernstige infecties kinderen).
- ▶ Tuchtrecter: je 'hoort' het soms te krijgen, als het er is dien je het serieus te nemen.
- ▶ Komt ook bij specialisten voor en wordt bijna altijd serieus genomen door hen in overlegsituaties.

Van klacht naar 'diagnose': kennis

Van klacht naar 'diagnose': kennis

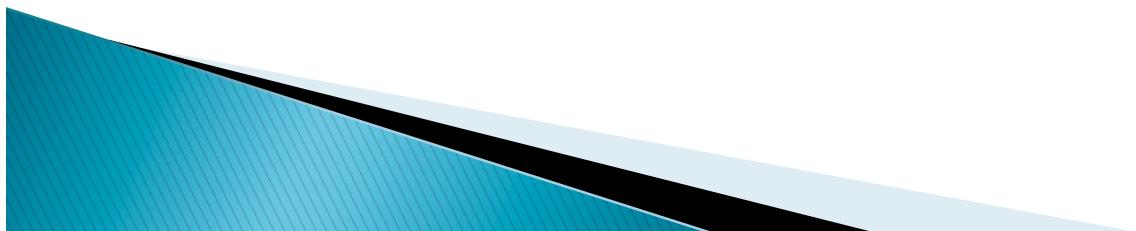

De kennis van de dokter:

- ▶ Medische kennis.
- ▶ Ervarings kennis.
- ▶ Contextkennis.

Levert (mogelijk) een bijdrage aan het pluis/
niet pluis gevoel:

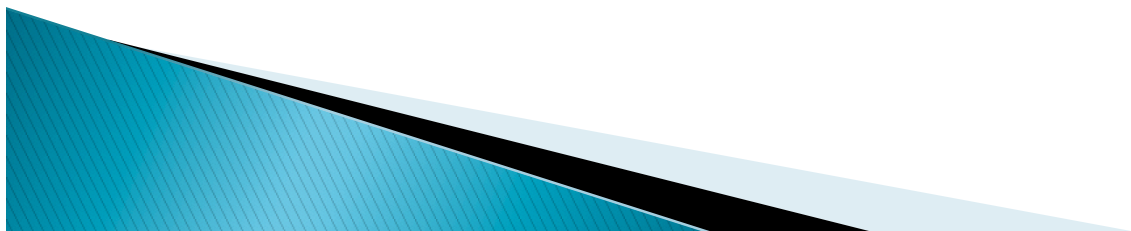
Congruent (pluis) of dyscongruent (niet pluis)?

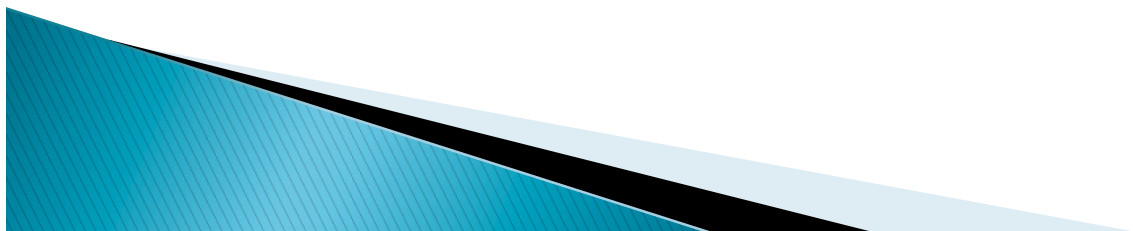
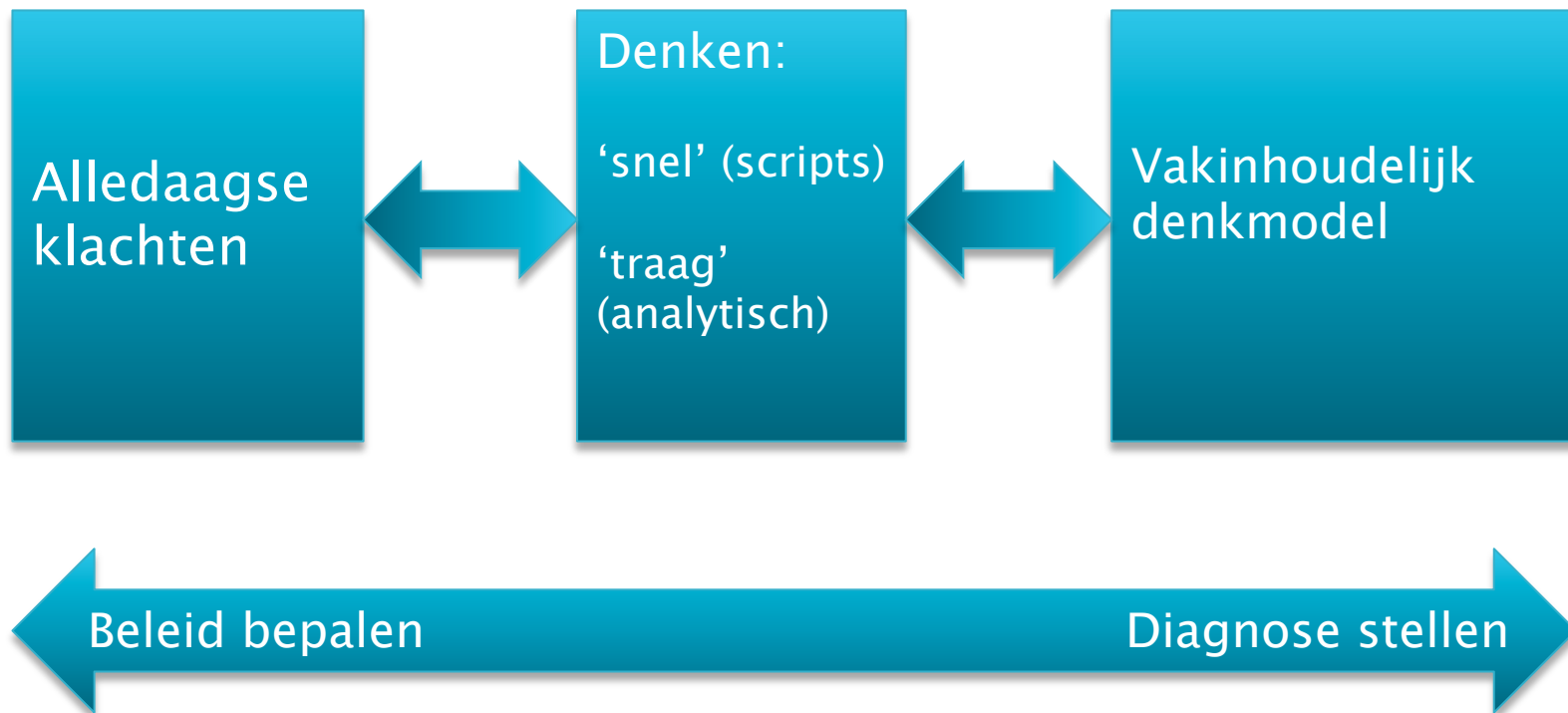
Aan de slag!

Eigen ervaringen o.b.v. vragenlijst, in 2 tallen:
(Luisteren/samenvatten/doorvragen)

1. Kun je een 'niet pluis' ervaring beschrijven ? Wat deed zich voor (bij jou), hoe werd je je ervan bewust (gedachte, gevoel, lichamelijke sensatie etc.).
2. Analyseer de ervaring aan de hand van de vragen:
  - ▶ Wat zegt je kennis hier?
  - ▶ Wat zegt je ervaring ?
  - ▶ Wat draagt de context hier bij ?
  - ▶ Hoe kijk je nu terug op de ervaring en op je aanpak?

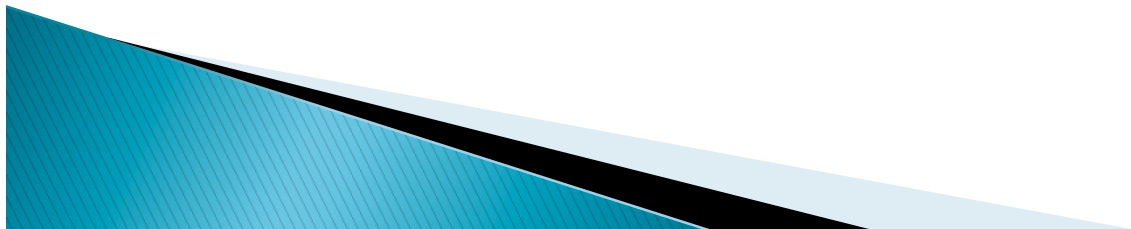
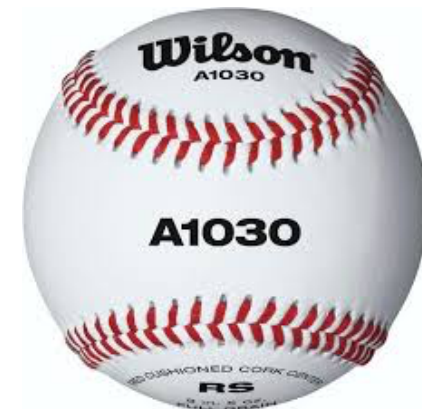
Van klacht naar 'diagnose': denkproces

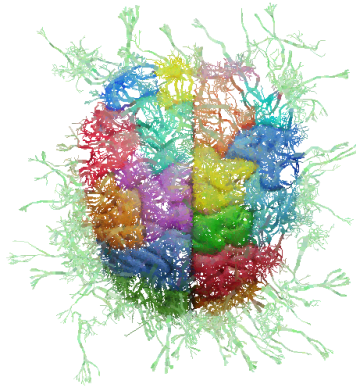
Thinking fast, thinking slow

een honkbal knuppel met bal kost €1.10.
De knuppel kost €1 meer dan de bal.
Wat kost de bal?

System 1

'intuïtieve denksysteem'

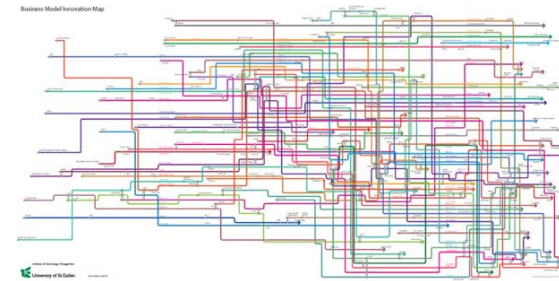
snel, automatisch, onbewust

pop-up

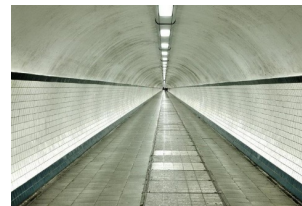
associatief

patroonherkenning

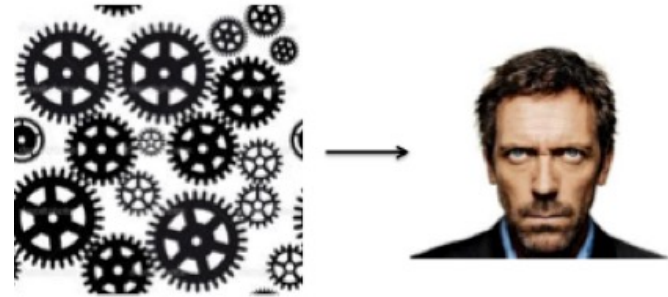
ziektescript
+ label

zwakte: tunnelvisie

Stelsel 2

langzaam, bewust, snel uitgeput of overbelast

analytisch

checken hypothesen

klinisch redeneren

zwakte: selectieve aandacht

Aanbevelingen

het pluis/niet-pluisgevoel

- * heeft een stevige wetenschappelijke basis
- * neem het serieus en stel je ervoor open
- * pijler is je bezonken persoonlijke ervaringskennis
- * is in voortdurende wisselwerking met systeem 2, het 1-2-tje

onderhoud expertise door casuïstiek/patiëntenverhalen

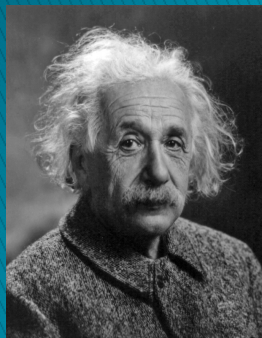
vrij naar Leo Vroman:

“kom vanavond met verhalen .....
en herhaal ze honderd malen”

bewaak de rust

zodat wij (genees)kunst en –kunde kunnen integreren

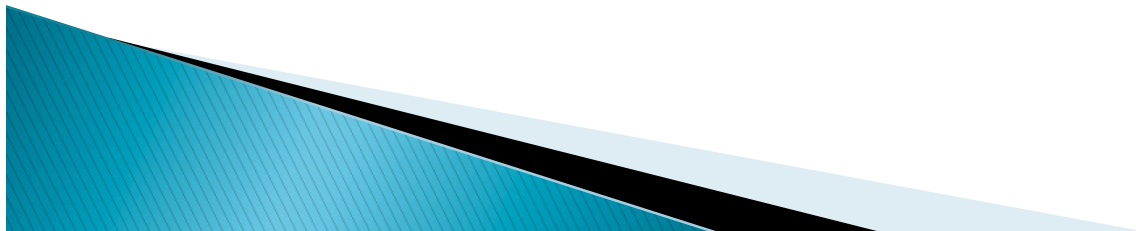

vrij naar Einstein:

“het pluis/niet-pluisgevoel is een geschenk
de standaarden zijn haar trouwe dienaren”

Toekomst, onderzoek

- ▶ kwantitatief: relatie pluis/niet-pluisgevoel en de uitkomst van beslissing (specifieke aanpak, verwijzing).
- ▶ kwalitatief: wat is de rol van ervarings- en contextkennis bij het pluis/niet-pluis gevoel.

Over 3 weken: omgaan met onzekerheid deel 2

- ▶ Besliskundige strategieën.
- ▶ Uitwisselen ervaringen en praktische tips.
- ▶ Onzekerheid hanteren (APC)

Lezen:

- ▶ H&W 2016 no.11 Bl.478–481: ‘zeldzame ziekten, een onmogelijke diagnostische opgave?’
- ▶ Observatie opdracht.
- ▶ Leergesprek, interview de HAO over diens leerproces en diens strategie op dit gebied.

